

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР  
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 26 квітня 2024 року*

Одеса  
«Фенікс»  
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)  
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24      **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.  
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

*Матеріали видано в авторській редакції*

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024  
© Автори статей, 2024

|                                                                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Черниш Юрій Петрович</b><br>ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ<br>ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ..... | 553 |
| <b>Якимович Роман Іванович</b><br>ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ЗЛОЧИННОГО ВПЛИВУ ЯК КОМПЛЕКСНА ФОРМА ЗЛОЧИННОЇ<br>ДІЯЛЬНОСТІ .....                                   | 554 |

### **СЕКЦІЯ 13. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА**

|                                                                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Харитонов Євген Олегович</b><br>САМОЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ТА<br>ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД .....                                     | 557 |
| <b>Давидова Ірина Віталіївна</b><br>ПРИВАТИЗАЦІЯ ЧИ КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ: ЩО ОБРАТИ? .....                                                                                     | 559 |
| <b>Мінченко Райса Миколаївна, Мінченко Дар'я Анатоліївна</b><br>ДЕЩО ПРО ПРОЦЕДУРУ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ...                              | 561 |
| <b>Некіт Катерина Георгіївна</b><br>ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО<br>УКРАЇНИ .....                                             | 564 |
| <b>Сафончик Оксана Іванівна</b><br>ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРЕДСТАВНИЦТВА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....                                                                              | 566 |
| <b>Бабич Ірина Григорівна</b><br>ДИСТРИБУТИВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ .....                                                                                            | 568 |
| <b>Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна</b><br>ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ .....                                                           | 571 |
| <b>Глиняна Катерина Михайлівна</b><br>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ КАТЕГОРІЙ «ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ» І «ПРАВОВА ОХОРОНА» ПРАВ<br>ДИТИНИ .....                                         | 572 |
| <b>Завальнюк Сергій Володимирович</b><br>ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ БУДІВНИЦТВА: АНАЛІЗ<br>ЗАКОНОДАВСТВА І СУДОВОЇ ПРАКТИКИ .....            | 576 |
| <b>Калітенко Оксана Михайлівна</b><br>ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ .....                                                           | 578 |
| <b>Кривенко Юлія Василівна</b><br>ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ДОГОВОРІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ .....                                                                             | 581 |
| <b>Матійко Микола Володимирович</b><br>ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ .....                                                                                  | 583 |
| <b>Омельчук Олександр Сергійович</b><br>ВПЛИВ РИМСЬКОГО ПРАВА НА ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ .....                                                         | 586 |
| <b>Orzikh Yurii Hennadiiovych</b><br>THE NOTION OF "COURT" UNDER EU REGULATIONS AND ITS FUTURE IMPACT ON UKRAINIAN LAW .....                                                      | 587 |
| <b>Павлова Вікторія Георгіївна</b><br>ДОГОВІР ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ<br>МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ .....                                             | 590 |
| <b>Токарева Віра Олександрівна</b><br>ДО ПИТАННЯ РЕПУТАЦІЇ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ .....                                                                                                | 591 |
| <b>Фасій Богдан Володимирович</b><br>ЗНАЧЕННЯ РОЗСУДУ ПРИ РЕГУЛЮВАННІ ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН .....                                                                                    | 594 |
| <b>Chanysheva Alina Rashidivna</b><br>CONCERNING THE DEFINITION OF AUXILIARY AND ADDITIONAL OBLIGATIONS IN THE CONTENT OF<br>OBLIGATORY RELATIONS .....                           | 596 |
| <b>Білоус Денис Васильович</b><br>ПОНЯТТЯ НЕСПРАВЕДЛИВІ УМОВИ ДОГОВОРУ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АМЕРИКАНСЬКОГО ТА<br>УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА .....                                  | 598 |
| <b>Ващак Владислав Анатолійович</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ БОТІВ ДЛЯ ТОРГІВЛІ КРИПТОВАЛЮТАМИ ...                                                       | 600 |
| <b>Дворнікова Анна Юріївна</b><br>АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ<br>ДІЛЯНКАМИ ЗА ВИМОГАМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ..... | 602 |
| <b>Колісниченко Сергій Васильович</b><br>ДО ПИТАННЯ ДОГОВІРНИХ КОНСТРУКЦІЙ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ .....                                                          | 605 |

## **ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ДОГОВОРІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ**

Сьогодні незаперечним є той факт, що законодавство навіть найрозвиненіших країн не встигає за стрімким розвитком цифрових технологій. Чинні норми законодавства не завжди здатні вирішувати нові завдання і регулювати суспільні відносини, що виникають у цифровому середовищі. Банківська діяльність є однією зі сфер життя суспільства, де цифрові технології справили найбільший вплив на правовідносини [1].

З'явилися зовсім нові можливості для укладання банківських договорів у цифровому середовищі, у зв'язку з чим виникають питання про форму таких договорів та їхню дійсність, порядок укладання, а також з'явилися нові способи виконання банківських договорів, постають питання про наслідки виконання зобов'язань у цифровому середовищі.

Водночас виникають сумніви та безліч питань про способи та надійність узгодження умов правочинів за допомогою електронних засобів. Висвітлення та деталізація цього питання є дуже важливою, та дозволить учасникам цивільного обороту більш впевнено переходити до віддаленої договірної взаємодії.

Питання, які стали базовими у швидкому розвитку електронних банківських продуктів, можна умовно поділити на два блоки:

- вимоги цивільного законодавства до форми правочину, які ставлять під сумнів дійсність банківських договорів, укладених у режимі онлайн;
- норми «регуляторного» законодавства, які потребують ідентифікації клієнтів, захисту персональних даних та отримання згоди на запит інформації до бюро кредитних історій лише у визначеній законом формі.

Мова йде не лише про розрахункові правочини, а також про міжбанківські кредитні договори, договори купівлі-продажу валюти, цінних паперів тощо, що укладаються за допомогою різних інформаційних технологій та технічних пристроїв, відмінною особливістю яких є їх можливості щодо створення документів у цифровому вигляді. Якщо зазначений електронний документ включає реквізити відповідного договору (оферти, акцепту), то кажуть, що правочин укладено в електронній формі.

Сьогодні банківські договори все частіше укладаються за допомогою мережі Інтернет, зокрема, за допомогою Інтернет-банку, який пропонує клієнтам (робить оферту) укласти банківський договір, зокрема, кредитний договір чи договір банківського вкладу, а клієнт приймає оферту (акцепт) за допомогою натискання необхідних клавіш, проставлення галочок та підписання електронних документів за допомогою коду з SMS або пароля від Інтернет-Банку, що є простий електронний підпис. Ключовою проблемою такого порядку укладення договорів є проблема ідентифікації клієнта та його дійсної волі укласти той чи інший договір у тих випадках, коли телефон із мобільним банком або доступ до інтернет-банку отримали зловмисники з метою розкрадання грошових коштів. Так, зокрема, якщо вхід до мобільного банку, а також подальші операції здійснюються виключно за допомогою SMS-повідомлень, то зловмисникам не важко переказати всі кошти, що знаходилися на рахунку, на свій рахунок і навіть оформити кредитний договір, якщо у додатку була відповідна оферта, та викрасти кредитні кошти.

У зв'язку з цим, є обґрунтованим запровадження спеціального правового регулювання порядку укладання банківських договорів у мережі Інтернет. Таке регулювання може бути виражено у формі Інструкції, що містить вимоги до кредитних організацій щодо укладання договорів у мережі Інтернет.

Однією з таких вимог є застосування механізму «трьох паролів» під час укладання банківських договорів у електронній формі «між відсутніми».

У процесі застосування цього механізму на стадії укладання договору у мережі Інтернет банку необхідно використовувати багатофакторну ідентифікацію клієнта, виражену:

- по-перше, у використанні клієнтом пароля для входу в інтернет-банк,
- по-друге, у застосуванні банком коду із SMS-повідомлення, спрямованого на номер телефону, прив'язаний до особистого кабінету клієнта,
- по-третє, у використанні клієнтом кодового слова при відкритті, наприклад, поточного рахунку.

Для більш точної ідентифікації клієнта до кодового слова повинні пред'являтися універсальні вимоги: довжина пароля, правила поєднання букв, цифр та інших символів, а також поєднання малих і великих літер.

Способи укладання правочинів з використанням технічних засобів можуть бути різними: погодження умов договору через месенджери шляхом простого листування та обміну електронними зразками договорів, обмін електронними листами, використовуючи електронну пошту, перехід за посиланнями в мережі Інтернет, підтвердження пароля, оплата товару та послуги банківською картою та інше.

Використовуючи такий поширений і простий спосіб укладання електронних правочинів, як узгодження умов договору за допомогою листування в мережах або обмін документами через електронну пошту, виникає ряд питань: як у тій чи іншій ситуації довести сам факт укладання договору; як встановити факт того, що документ походить від контрагента; як зберегти інформацію та залишити незмінним зміст погоджених умов. Законодавець не деталізує, як найбезпечніше укласти такі правочини. Такий стан справ впливає на варіативність судової практики при розв'язанні даних питань, що також негативно позначається на впевненості подальшого використання таких способів укладання правочинів, за яких сторони часто ризикують.

Як для будь-яких правочинів, необхідно дотримуватись чинних правил, передбачених законодавством для укладання того чи іншого договору.

Проте, враховуючи особливості операцій із використанням техніки, сторонам слід керуватися наступним:

1) узгодження умов договору в месенджерах не є надійним способом укладання правочинів, оскільки існує можливість видалення інформації іншою стороною. Заздалегідь підготовлений скріншот деталей листування зможе бути доказом;

2) для того, щоб вимога про підпис була дотримана, необхідно встановити особу, яка бере участь у правочині. Тільки реєстрація телефонного номера користувача дозволяє здійснити таку ідентифікацію. Додатковим варіантом ідентифікації та доказом можуть бути загальновідомі номери, зазначені на сайті контрагента, або випадки, коли листування та виконання договору раніше велося за вказаними номерами. Не зайвим буде правильно називати контакти у пристрої телефону, тобто використовувати повне офіційне найменування контрагента;

3) надається можливість обміну електронними документами (сканованими підписаними договорами), у яких сторони безпосередньо вкажуть, що вони узгодять цей договір через певний месенджер з певними контактами телефону;

4) слід вважати, що обмін даними, що здійснюються через електронну пошту, яка може бути корпоративною, є надійнішим способом для ідентифікації учасників правочину, оскільки користувачі авторизуються в них, вводять логін та пароль. У самому договорі сторони можуть зазначити: положення про те, що сторони обмінюються електронними зразками підписаних документів; запровадити пункт про те, що договір вважається укладеним та має юридичну силу з моменту обміну сторонами сканованими екземплярами підписаного договору; вказати найменування адреси електронної пошти кожної сторони, з допомогою якої здійснюватимуться юридично значущі дії узгодження правочинів.

### *Список використаних джерел*

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5–6. Ст. 30.

**Ключові слова:** банківські договори, мережа Інтернет, Інтернет-банкінг, онлайн правочини, електронні документи, способи укладання правочинів, за допомогою технічних засобів.

**Keywords:** banking agreements, Internet network, Internet banking, online transactions, electronic documents, methods of concluding transactions, using technical means.

**Матійко Микола Володимирович**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

## **ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ**

Поряд із вивченням функцій права в цілому в юридичній літературі також можна зустріти дослідження функцій окремих правових явищ: виділяють функції окремих елементів системи права, функції правового регулювання, функції законодавства, функції правового виховання, функції окремих частин правової норми, функції відповідальності.

Сучасна цивілістика особливу увагу звертає на соціальну цінність та напрямки впливу цивільного права, в тому числі тому що з огляду на необхідність пошуку «надійних та точних критеріїв виокремлення цивільного права як галузі національного права» логічним «виглядає висновок, що такими критеріями можуть слугувати функції цивільного права», оскільки «вони визначаються не лише специфікою предмета і методу цивільного права, але також завданнями (цілями), які стоять перед ним» [1, с. 33].

Важливість відносин власності, велика історія їх існування, наявність численних поглядів на природу відносин власності обумовлюють складність дослідження останніх. Так, наприклад, в сучасній юридичній літературі висловлюється думка, що «цивілістичній доктрині й досі бракує єдиного та універсального поняття права власності» [2, с. 72].

При цьому «інститут права власності є одним із центральних у будь-якій системі законодавства, оскільки від характеру регулювання відносин власності залежить також і характер регулювання інших інститутів цивільного права, і характер правової системи взагалі» [3, с. 28].

Дослідження функціональних аспектів права власності може значною мірою допомогти у пошуку шляхів вирішенні теоретичних проблем права власності та розв'язанні практичних завдань, пов'язаних з цим інститутом.

«Право власності в об'єктивному сенсі розглядається як сукупність правових норм, що регулюють відносини власності і є юридичною підставою існування та реалізації права власності в суб'єктивному сенсі. Отже, йдеться про правовий інститут – інститут права власності... Право власності в суб'єктивному сенсі визначається як право особи на річ (майно), котре вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб (ст. 316 ЦК) або як право особи володіти, користуватися і розпоряджатися річчю своєю владою і у власному інтересі» [4, с. 181].

Функції права розуміються як напрямки впливу права на суспільні відносини та соціальне призначення права. Враховуючи загальнотеоретичне розуміння функцій права, функції права власності можуть бути визначені, як напрямки впливу права власності на суспільні відносини та соціальне призначення права власності.

Серед функцій права власності важливе місце посідає регулятивна функція. Регулятивна функція права власності може бути визначена як регулятивний напрямок впливу права влас-